

KKNIHY.CZ

Tikot

Ivan Kašpárek

1. vydání

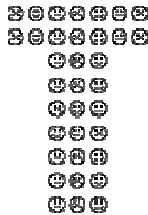
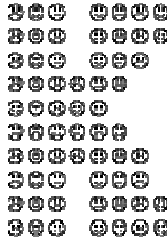
vydáno v září 2016 jako 38. publikace

vydal Pavel Kohout (www.knihy.cz)

ISBN 978-80-88061-99-1 (epub)

ISBN 978-80-7570-000-1 (mobi)

ISBN 978-80-7570-001-8 (pdf)

Na stoličce u baru seděl muž a smutně upíjel ze své skleničky. Vzdychal a slzy mu stékaly po tváři.

„Trápí vás něco, pane? Špatné zprávy?“ zeptal se ho tiše barman.

Žádná odpověď.

„Pane, trápí vás něco?“ opakoval starostlivě.

Muž obrátil usazený pohled na barmana: „Život, život mě trápí,“ řekl těžce.

„Snad to nebude tak zlé. Možná to chce jenom trochu vysadit, odpočinout si. Ještě skleničku?“ konejšil ho barman a dolil, když muž souhlasně kývnul. „Na týden se seberte a jedte... třeba někam k moři.“

„U moře jsem byl nedávno,“ vzdychl muž a setřel si dlaní slzu z tváře.

„A nic.“

„No, tak jedte do lázní, nebo na hory.“

„V lázních jsem byl před dvěma měsíci... nepomohlo mi to.“

„Vy jste těžký případ. Vám snad může pomoci jenom doktor Martin – vynikající psycholog – městem jde o něm ta nejlepší pověst.“

„Ten mi nepomůže.“

„Jak to můžete tvrdit! Navštivte ho, pomůže vám.“

„Ne, to není možné,“ znovu zavzlykal muž.

„Proč ne?!“

„Já jsem doktor Martin...“

Navštěvuji kurz angličtiny a tuto krátkou povídku, které jako bych stál modelem, jsem našel v jedné učebnici. Nejmenuji se Martin – jsem Jan. Jan Eimut a známí mi říkají Jene. Zřejmě nejsem ani tak proslulý jako Martin, ale jsem psycholog, momentálně ve stejném duševním rozpoložení jako Martin. Většinou nechodím po barech a opíjím se doma, což je zřejmě ještě horší, protože mě netiší barman. Netiší mě nikdo. Asi proto, že k sobě nikoho nepustím. Jsem sám jako pes. Večer co večer usedám ke sklence, popíjím a patlám se v životě. Před rokem mi utekla žena. Víím, že jako psycholog bych měl tuto životní situaci zvládnout, ale bohužel. Byli jsme spolu patnáct let! Chtěli jsme děti, ale ty nepřicházely. Moc jsme se snažili. Všechny doktory a léčitele jsme obešli a – nic. Všechna ta otřesná vyšetření, co jsme podstoupili, vypovídala, že jsme oba zdraví. Přesto nic. Nic.

Pak si moje žena našla milence. Bohatého podnikatele. Po nějakém čase utekla k němu, že jsem k ničemu a ona už nemůže čekat. Je tomu rok – a teď nemá dítě s ním. Tak má aspoň ty prachy. Možná.

Já si nějak nezvykl. Snad ani nejde si zvyknout. Jsem sám. Na všechno sám. Jsem čtyřicet dva – jak nás učí v angličtině – *I'm fortytwo*. A čas utíká.

Ta angličtina je pudová záležitost. Podvědomě jsem se na ni vrhl ve snaze něčeho se zachytit, zachránit se. Možná se povedlo – alespoň jeden večer v týdnu nechlastám a jdu mezi lidi. Jinak jsem ale sám a nemám se komu vypovídat.

Až jednou.

Stala se mi zvláštní věc. Sedím na terase svého domu, zírám do tmy a opíjím se. Promlouvám ke své ženě – že je hnusná děvka, že ji nenávidím i s tím prachatým blbcem, že ji zabiju a jeho taky, že mi to neměla dělat. A nakonec – že ji tak trochu chápu, že bych jí možná odpustil, že ji pořád miluju... Kateřino, vrať se!

Mluvím do tmy a nikdo neodpovídá. Mluvím, mluvím. Ticho. Žádná odpověď. Opilý samotou a alkoholem vyvracím hlavu vzhůru k tmavé obloze – k zářícímu měsíci.

„Vidíš to? Slyšíš?“ volám do jeho tváře.

... a k mému úžasu měsíc odpovídá: „Vidím tě, Jene, a slyším.“

Copak jsem cvok? Napadlo mě. Nebo se mi to zdálo? „Co vidíš?“ šeptám bázně.

„Co vidím? Nešťastného muže, který se cítí sám. Natolik sám, že volá ke mně do nebeských výšin. Natolik sám, že v tom zoufalém osamění dohlédl do mých očí a doslechl mého hlasu.“

Dost mě to vyděsilo. Už bych neměl pít. Zbláznil jsem se? „Proč tě slyším?“ hlesnu hloupě.

„Máš dar, schopnost, cit a fantazii, jakou nemá každý. A k tomu ta bolest a zoufalství. Proto mě slyšíš.“

„Copak bez bolesti a zoufalství to není možné?“

„Ale ano, je. Bolest je však něco jako exponent na druhou a zoufalství na třetí,“ vysvětlil mi. „Bolavá duše tě dělá vnímavějším ke všemu ve tvém okolí. Tedy i ke mně.“

Tak začaly moje rozhovory s měsícem. Manželka mě opustila, děti nemám, opravdové přátele jsem nikdy neměl, snad pár dobrých známých, které nechci obtěžovat svými bolístkami, tak spěchám, když

to jenom trochu jde, usedám v proutěném křesílku na své terase a mudruji do tmavé noci.

„Ano, mám teď špatné období. Jsem sám a špatně to snáším. Nemám světlý bod. Celé dny poslouchám příběhy svých klientů a to mi samozřejmě nepřidá. Svoji práci mám ale rád. Co bych teprve byl bez ní? Když pracuji, odpoutám se od svých problémů. Na chvíli zapomenu. Problém je ale v tom, že celé dny neslyším nic pozitivního. Nikdo nepřijde do poradny a neřekne, že venku je krásný slunečný den, vzduch voní jarem a ulice jsou plné krásných holek. To přijde utahaný manažer a chce radu, jak má žít, aby to k něčemu bylo. Nebo přijde mladá holka nemocná bulimií, kost a kůže – a že je tlustá. Nebo, a to mám teď opravdu otřesný případ, přijde chlapík, propuštěný vězeň, kterého týrali spoluvězni, a chce zapomenout na všechno, aby mohl spát. Copak to jde, přijít večer do tohoto prázdného domu, hlavu plnou špíny, bolesti a utrpení tohoto světa, a nechlastat?“

Měsíc zřejmě považoval otázku za řečnickou a neodpovídal.

„Nejde,“ odpověděl jsem si sám. „Zbláznil bych se. Opravdu bych se zbláznil.“

„Večer co večer pít také není řešení,“ probudil se měsíc, „to už vlastně blázníš. Je to jenom jiná cesta, která vede ke stejnému cíli. Daleko kratší.“

„Ale to já přece vím! Jsem psycholog a znám ty konce. Já věděl, co říct chlápkuvi, který ke mně přišel s podobnými problémy. Důležitě a tak nějak vědecky jsem mu tvrdil, že jeho případ je dost obvyklý, že se rozhodně nemá čeho obávat, že to společně zvládneme. Pak jsme všechno jako analyzovali, rozebrali a hledali řešení. Určitě ode mě odcházel s pocitem, že někomu (mně) na něm záleží, a postupně opravdu zjistil, že to vlastně není tak zlé – je to lepší. Proč sem vůbec chodil? Dobrá práce psychologa. Kdo ale přesvědčí mě?“ Zvedl jsem hlas u poslední věty, aby pochopil, proč jsem o tom chlápkuvi mluvil. „Celá psychologie je tak trochu podvod,“ vzdychl jsem nakonec rezignovaně, abych se po chvíli zase rozpálil: „Já tomu chlápkuvi nalhával, že stav jeho duše zkušeně diagnostikuji, ale pravdou je, že ten jeho pocit samoty pramenil přece z toho, že byl opravdu sám. Jako já – neměl ženu, neměl děti, neměl kamarády. Byl sám. Já ho pak šikovně přesvědčil, že je odborně vyváděn z krize, ale pravdou je, že ta úleva, kterou se mi nakonec chlubil, přišla až potom, co si našel jinou

ženskou. Ta jeho samota už není tak mučivá – říkal a děkoval mně, že jsem ho vrátil do života. Fakt jsem si připadal jako podvodník. A vrcholem bylo, když se slzami v očích ještě přidal, že i tu ženskou si našel jenom díky mně. Ne, nebyl to žádný vůl. Normální chlap, který mi uvěřil. Kdo ale obelže mě? Kdo? Poradíš mi? Jsem psycholog, který nutně potřebuje psychologa.“

Poslední věty jsem už téměř křičel, až jsem se zadýchal a u sousedů v zahradě se rozštěkal pes.

„Mlčíš. Neporadíš,“ už jsem šeptal.

„Co ti mám poradit?“ houkl měsíc. „Tak jako nemůžu milosrdně klamat chirurga, který umírá na rakovinu plic, tak nemůžu uklidnit tebe, když se ti rozkládá duše. Musíš se sebrat – a věřit.“

„Věřit?! Čemu, nebo v co mám věřit?“

„Na zázrak, na lásku. Prostě něčemu věřit.“

„Láska, láska – nesmysl,“ kontroval jsem opile.

„Chceš ode mě radu, a když ti ji dám, odmítáš ji. Nemůžu ti pomoci.“

„Není mi pomoci? Od tebe to zní hrozivě,“ probral jsem se a napil vína.

V tom snu jsem vystoupal k měsíci a spolu jsme pak shlíželi dolů...

„Ta záře pod námi, to jsou sny,“ řekl, „a ty obláčky – to je láska.“

„Nemůžu ti pomoci,“ opakoval jsem a obcházela mě úzkost z těch slov. Rychle jsem ji zapudil: ne, není všechno tak zlé. Každé úterý večer chodím do kurzu angličtiny. Přece jenom jeden světlý bod. Nedělám si iluze, že bych se snad někdy naučil anglicky plynule hovořit, ale poctivě docházím. Je nás přibližně deset v kurzu a většinou jsou to ženy různého věku. Je osvěžující, když sborově rozlišujeme *I'm hungry* a *I'm angry*, nebo zpíváme *Blowing in the wind* – pak si připadáme jako školáci, co mají všechno teprve před sebou.

Baví mě pozorovat ty ženy. Například jsem zjistil, že nezvykle hezky pohybují rty, vyslovují-li cizí slova. Tak třeba slovo *before* – rty se nejdříve dotknou, vrchní zuby se otřou o spodní ret a pak se rty zakrouží ve výdechu. Vzrušující.

No a večer, když padne tma, usedám na terase svého domu, naliji si skleničku vína a vedu řeči s měsícem.

Ptám se pak: „Říkáš, že jsi jenom divák – ten, co vidí všechny nitky, které nás, lidské bytosti, dohromady splétají. O čem to mluvíš? Co si mám pod tím představit?“

„Miliony let putuji oblohou,“ odpovídá ochotně, „a z té nebeské výše a s těmi miliony let zkušeností dohlédnu každého z vás, dohlédnu do vašich srdcí a do vašich duší a vidím pak, že jste propleteni jeden s druhým tenoučkými nitkami. Všichni jste nějak svázáni. Někteří z vás jsou pevně ukotveni v síti svých blízkých. Někteří visí na jedné, dvou nitkách...“

„A co já?“ přeruším ho netrpělivě. „Kam se vážou moje nitky?“

„Tvoje nitky?“ zamyslel se. „Vidím jednu – co za tebou vlaje, přetržená...“

„Kateřina?“ ptám se.

„Kateřina.“

„A co dál? Povídej, co ještě vidíš?“ naléhám.

„Vidím ještě jednu nitku. Je výrazná a směřuje... do budoucna. O té ti nesmím říct víc.“ „Nesmíš?“ divím se. „Proč? Kdo tobě může něco zakazovat? Jsi nebeské těleso. Jsi vesmír!“

„Ano, to jsem a mohu nahlížet do budoucnosti, ale vám, maličkým lidským bytostem, je zapovězeno znát svoji budoucnost.“

„Proč?“ ptám se.

„Protože byste ji neunesli. Jste smrtelní a budete-li znát konec svých dnů, nedokážete pak již normálně žít. Je to jen pro vaše dobro, že vám není dáno znát vlastní budoucnost.“

„Nechci přece vědět, kdy zemřu, ale ke komu se váže moje nitka, o které mluvíš,“ nedám se.

Měsíc mlčel, snad se pokoušel dohlédnout konce té nitky, a pak, jako by prohlédl, jen pro sebe odpověděl: „Někdy to spolu souvisí.“

„Spíš?“ šeptla. „Podívej se na ten krásný měsíc.“

Neodpověděl, ležel na břiše s hlavou vytočenou k Evě a oči měl zavřené.

„Spíš?“

Jen ruku zvedl v odpověď, nahmatal její pokrčenou nohu a sunul tu ruku pomalu – od kolena nahoru, po hladkém stehně, pomalu, pomaloučku – přes boky k nahému klínu. „Nech ji,“ zašeptala, ale bez hnutí. Tato dvě slůvka používala často. Věděla, že ho svým způsobem

vzrušují, pokud jsou šeptána při dotycích, a naopak, že působí smířlivě a zklidňují ho při jejich hádkách. I nyní zapůsobila. Otevřel oči, zvedl hlavu, díval se do jejích očí a s pohledem takto upřeným, jakoby ve stopách své ruky, ji něžně líbal – na koleno, stehno, boky...

„Nech ji. Dívá se na nás.“

Zarazil se. „Cože? Kdo se na nás dívá?“

„Měsíc – krásný měsíc.“

„Prosím tě, co blbneš,“ nenechal se vyrušit a pokračoval v něžnostech.

„Jen ho nech, ať se dívá,“ řekl, aniž by otočil hlavu.

Sledovala ten zářivý kotouč. Už celým svým objemem nahlížel do pokoje. Natáhla nohu a prsty, jako by se ho chtěla dotknout, zamířila do jeho středu. Nevnímal doteky Karlových rtů, jen měsíční světlo, jež klouzalo po kůži a zaoblilo křivky její nohy a boku. Pak Karel rozbil tu scénu, zastínil svým tělem měsíc a pokrčené nohy jí přitáhl až téměř k nadržům. V tomto nepohodlí už nevěřila jeho něžným polibkům, právěké pudy zatáhly mozek. Jako vždy – teď každý jen za sebe... jednou si napsala: naše milování – dvě těla se rvou spolu o kořist.

Pootevřeným oknem, kterým večer nahlížel měsíc do Karlova pokoje, teď proudilo denní světlo. I přes žaluzie na zavřené polovině okna probleskovaly sluneční paprsky a dávaly tušit slunečné ráno.

Eva se pomalu probírala, ležela na zádech a odhodlávala se otevřít oči. Myšlenky se jí loudaly hlavou – už nespím, je ráno, Karel... Otevřela oči. Sluneční paprsky skrz žaluzie roztínaly přítmi pokoje. Opřela se lokty. Místo vedle ní bylo prázdné. „Pomoc,“ zasténala.

Za otevřenými dveřmi kuchyně zašustily noviny: „Vstávej lenochu, bude osm.“

Sesunula se zpátky na polštář: „Teď v noci? Ne, nechci.“

Vedle v kuchyni zarachotila židle a ve dveřích se zjevil Karel tak, jak ho pánbůh stvořil: „Znáš ten fór?...“

„Neříkej mi poránu fóry. Nesnáším to!“ zabořila obličej do polštáře.

„V hotelovém pokoji zvoní telefon...“ nenechal se Karel odradit.

„Ospalý pán našmátrá sluchátko: ‚No, prosím.‘ ‚Dobré ráno, tady je hotelová služba,‘ slyší příjemný ženský hlas, ‚vy jste ten pán, co chtěl vzbudit v sedm hodin?‘ ‚No, ano, to jsem.‘ ‚Tak šup, šup, bude devět!‘“

Přece se jenom rozesmála. „Ježíš, to je tak blbý, že se člověk musí smát.“

Přisedl si k ní na postel. „Chceš hezky vzbudit?“ zatvářil se mnohoznačně.

„Už jsi mě hezky vzbudil.“

„Chceš ještě hezčeji vzbudit?“ lísal se.

„Ne... už jsme se zasmáli dost – poránu,“ vyvlekla se mu z náručí.

„No, počkej, to jako milování se mnou je k smíchu?“ pohoršoval se.

„Někdy je to spíš horor.“

Zamyslel se, není-li to urážka, ale to už Eva vyskočila z postele a vytahovala okenní žaluzie.

Karel, ač majitel firmy (na výrobu reklamních předmětů), hned po snídani spěchal, aby byl v devět ve své kanceláři.

Eva odmítla svezení, že se projde ranní Prahou, pěšky to má domů slabou čtvrthodinku. Udělala dobře, toho dne bylo opravdu krásné ráno. Byl konec dubna a hřejivé slunce snad definitivně dalo zapomenout na letošní zimu, která ještě v březnu přesvědčovala, že nikdy neskončí. Svítilo do bledých tváří lidí a vracelo jim život. Jako každý jiný všední den všichni spěchali všemi směry, ale v tom přílivu světla nějak radostněji, jako by cíl jejich cesty byl tentokrát jiný.

Nespěchala po prosluněné straně ulice, kradmo pozorovala tváře lidí, vnímala tu všudypřítomnou pozitivní energii a snažila se ji nasát. S tím měla často problém, sdílet náladu davu, všeobecné veselí či všeobecný smutek, ale v tuto chvíli v ní radostné pocity převládly. Vlny skepse a úzkosti, které jí občas zaplavovaly mysl, byly zklidněny paprsky jarního slunce, a tak se v těch vlnkách, jako dobře stavěná loďka, mohla pohupovat myšlenka, či povědomí úspěchu, kterého dosáhla – ano, není jí ještě třicet a je dobrá spisovatelka, alespoň tak dobrá, že nemusí v sedm ráno utíkat někam do kanceláře. Uživí se tím, někdy. Někdy taktak, ale může se dopoledne loudat ulicí, vyhřívat se v paprscích jarního slunce, sednout si v parku, snít... přemýšlet si o pokračování příběhu svých postav, napsat si poznámku do notýsku, nápad – jako teď jeden – píše si jen do paměti: hrdinou mojí knihy je zbabělec... Nikam se to nehodí, ale připadá jí to vtipné. Možná to někdy použije, ale nejspíš ne, možná se jí to už zítra bude zdát hloupé.

Občas ale přicházejí chmury a pochybnosti, jako daň za pohodlí, ale spíš za způsob zatěžování mozkových závitů. Jak jinak – vždyť fára jako havíř do dolu do mysli svých postav. Spouští se na tenkém laně až na samé dno jejich vědomí a pak jako ten havíř tam v potu rubá a těží,

aby se sedřená drápala zpět. Vcítuje se do jejich osudů, prožívá jejich radosti a bolesti – a píše...

Ano, psát je omamně krásné – vymyslet si příběh, postavy – dát jim jména, vzhled a povahu – nahlížet do jejich snů a určovat jejich životní dráhu.

Když píše, je jako Bůh – tvoří svět, svůj svět, ve kterém platí její pravidla.

Rozhodla se nespěchat domů, slunce tak příjemně hrálo.

Ponořena do svých myšlenek prošla ulicí, zahrnula doleva, pak doprava, pět kamenných schodů dolů a byla v parku. Mohla si vybrat z řady prázdných laviček. Usedla na tu, co byla příjemně vyhřátá slunečními paprsky. Zavřela oči a vyvrátila hlavu proti Slunci. Ano, fárá do myslí svých postav a vcítuje se do jejich osudů. Vždy byla senzitivní a přehnaně vnímavá. Často tomu byla ráda, protože jí tato vlastnost umožnila dělat práci, kterou dělá – psát. Ale často také litovala, protože viděla dřív a v hloubce věci, které nevidět by bylo často lepší.

Stává se jí také, aniž to zamýšlela, že její literární postavy zrcadlí vlastnosti, nálady či chování reálně existujících lidí z jejího okolí. Tak třeba: píše o umírajícím citu, o lásce, co už není jako dřív – a pak s úlekem v těch dvou mladých lidech poznává sebe a Karla. Sama neví, jak přišla na takovou myšlenku. Vždyť je všechno v pořádku. Nebo snad ne? Chodí s Karlem tři roky. Pár nocí přespí ona u něj, pak zase on u ní, protože i ona má vlastní byt, zajdou si do kina, s kamarády do restaurace, vyjedou si na výlet, v létě na týden k moři, v zimě na hory. Všechno je jak má být, ale přesto, poslední dobou cítí... jak to říct? Odcizení? Chlad? Nezájem? Ne, to jsou příliš silné výrazy, které nevystihují přesně její pocity a skutečný stav jejich vztahu. Určitě, tak vážné to není a nebytí její hypersenzitivity, radovala by se.

Její citlivá čidla však zachytila miniaturní vibrace a v jeho očích mihnoucí se stín. To je výstižnější – jenom stín se mihnul a vše se nepatrně zachvělo.

Ano, některé věci by bylo lepší, zatím, nevidět.

*Za oknem měsíc svítí, barví noc do běla
– na malou, hloupou lásku – co umřela*

Otevřela oči a proud světla zaplašil stín v mysli.

Proč se její myšlenky rozběhly tímto směrem? I ráno přemýšlela o životě s Karlem – teď si to uvědomila. Hned po probuzení a pak, když Karel vtipkoval, táhly se její hlavou, tam někde v pozadí, myšlenky na jejich vztah. Už to není jako dřív!

Znovu zavřela oči a vrátila se ve vzpomínce. Karel už byl pryč, když nahá přešla do koupelny – ráda chodila po bytě „jen tak“, pokud byla sama, ale ani Karlova přítomnost jí v tom obvykle nebránila. Ten pocit svobody a volnosti těla i duše. V tu chvíli si ho však neuvědomovala, pohroužena do úvah. Večer se milovali, ale jako by v tom nebyla láska. Jenom jejich těla ukojila žízeň. Těla se napila, ale duše, alespoň ta její, zůstala žíznivá. Dál si vybavovala ty ranní chvíle. Jak si pustila sprchu, aby smyla zbytek noci a všechny ty chmury. Jak proud vody hlukem přehlušil její myšlenky na Karla. Jak teplý déšť padal do obličeje, když zaklonila hlavu. Bubnoval na pleť a zavřená víčka, stékal na ramena a proudem proletěl mezi prsy, sklouznul po břicho a pohladil stehna, aby zarachotil na dně plechové vaničky. Jak tam stála a celým tělem vstřebávala teplo lázně, jenom obličejem trochu uhnula, už bolel bičován. Pak zavřela oči, ale s hlavou zakloněnou proti lampě nad zrcadlem vnímala světlo, co prostoupilo její víčka – světelná tma, pomyslela si a déšť sprchy monotónně hučel.

Zaposlouchala se.

Do toho hukotu deště nosem vdechovala páru, což jí v uších znělo cize – jako vichřice. A kombinace těch zvuků jí rozjítřila mysl a připomněla věčnost a čas, který uplynul a dál plyne. Viděla Zemi, Měsíc a Slunce, co spolu běží vesmírem.

V té chvíli jasnozření zahlédla sebe samu, jak se vznáší proti proudu času. Nejdříve pomalu. Pak rychleji. Ještě rychleji, až nakonec v šílené rychlosti, se vše slilo v barevnou šmouhu. Vichřice slábla, let se zpomalil, obrazu se vrátily kontury a ona se uviděla – dítětem. Snad byla dcerou pravěkého lovce, která schoulená v malé jeskyni se chvěla v bázni z nepochopitelného...

Může Karlovi svěřit něco z těchto představ? Nemůže.

Přes zavřená víčka viděla slunce. Světelná tma, pomyslela si znovu.

Zaposlouchala se.

Co v ní probudí zvuky parku? Šumící větve stromů. Blížící se kroky, které se nezastavily a hned se vzdalují. Vzdálené hlasy. Zpěv ptáků.